

**М.М.Адышев атындагы Ош технологиялык университетинин этика,
академиялык тазалык жана коррупцияны алдын алуу боюнча
комитетинин 2023-2024-окуу жылындагы**

ИШМЕРДҮҮЛҮГҮ ЖӨНҮНДӨ ЭСЕП-КЫСАБЫ

ОшТУнун этика боюнча комитетинин 2023-2024-окуу жылындагы аткарган иш-чараларын, каралган арыз-даттанууларын жана жетишкендиктерин чагылдырган эсеп-кысаб комитеттин Жобосуна жана университеттин кызматкерлеринин жана студенттеринин кесиптик этикасынын кодексине ылайык даярдалды.

Комитеттин курамы 2022-жылдын 25-ноябрында Окумуштуулар кеңешинин чечиминин негизинде ректордун буйругу менен түзүлгөн. Төрага, катчы жана 5 мүчөдөн турган курамда иш алып барды.

Жыл ичинде комитет 5 ирет расмий жыйын өткөрдү. Анын ичинде 1 кезексиз жыйын жабык эшик артында (конфиденциалдуулукту сактоо үчүн) уюштурулду.

Комиссиянын жыл ичиндеги негизги милдеттери:

- Университеттеги кызматкерлер жана студенттер тарабынан Этика кодексинин жана ички тартип эрежелеринин сакталуусун көзөмөлдөө;
- Келип түшкөн даттанууларды, кайрылууларды карап чыгып, адилет чечим кабыл алуу;
- Коррупциялык көрүнүштөрдү алдын алуу жана конфликттик кызыкчылыктарды жөнгө салуу боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү;
- Кесиптик жана моральдык-этикалык нормалардын сакталышын камсыздоо үчүн окутуучуларга жана студенттерге консультацияларды берүү.

2023-2024-окуу жылында комитетке жалпысынан 15 кайрылуу келип түштү:

1. Окутуучуларга байланыштуу даттануулар (8 кайрылуу):
  - 5 кайрылууда иште этика нормасын бузуу фактысы тастыкталган жок, бирок өз ара түшүнбөстүктү жөнгө салуу боюнча сунуштар берилди.
  - 3 кайрылууда лекция учурундагы орой мамиле, студенттердин суроолоруна жооп бербей койуу өңдүү көйгөйлөр аныкталган. Бул боюнча тиешелүү сунуш берилип, тиешелүү кызматкерлер администрациянын эскертүүсүн алды.
2. Студенттерге байланыштуу даттануулар (4 кайрылуу):
  - 2 учур окуу процессиндеги тартип бузууларга байланыштуу болуп чыкты. Комитет этикалык кодексин бузулушун моюнга алган

студенттерге эскертүү берип, факультеттин деканына да сунуш жиберилди.

- 1 кайрылуу негизсиз деп табылды (коомдук тартипти бузуу фактылары тастыкталган эмес).
- 1 учурда студенттердин ортосундагы чатактан улам онлайн мазактоо (буллинг) фактысы каралып, ага катышкан студенттер кечирим сурап, деканаттын көмөгү менен тынчтык жолу менен чечишти.

3. Административдик-чарбалык кызматкерлер боюнча (2 кайрылуу):

- 1 кайрылуу документи анча так болбой калгандыктан кошумча текшерүү жүргүзүлдү, бирок жыйынтыгында дисциплинардык жазага татыктуу бузуулар аныкталган жок.
- 1 кайрылуу этикалык норма бузуу эмес, тескери түшүнбөстүк экени белгилүү болуп, тараптарга өз ара баарлашуу сунушталды.

4. Анонимдүү кайрылуулар (1 кайрылуу):

- Мазмуну боюнча этикалык кодекс менен байланыштуу деп табылгандыктан, комиссия иликтөө жүргүздү; бирок анонимдүүлүктөн улам кошумча маалымат топтоого мүмкүнчүлүк чектелип, факты так далилденген жок.

Даттануулардын негизинде алынган чечимдер жана колдонулган чаралар боюнча төмөнкүлөрдү билдиребиз:

Моралдык айыптоо: 2 учур боюнча комитет сунуш берди, анын алкагында эреже бузган кызматкер/студенттер ачык кечирим сурашты.

Эскертүү же сунуштоо: 5 учурда комитет кат жүзүндө эскертүү берүүгө же жүрүм-турумун ондоо боюнча сунуш берүүгө үндөдү.

Дисциплинардык чараларды колдонуу: 2 учур боюнча жетекчиликке расмий түрдө «эскертүү» чечимин колдонууну сунуштады (Ректордун буйругу менен ишке ашырылды).

Даттанууларды четке кагуу: 3 учурда фактылар тастыкталган жок, ага жараша комиссия эч кандай тартиптик чара колдонууну зарыл деп тапкан жок.

Жыл ичинде төмөнкүдөй түшүндүрүү жана алдын алуу иштери жүргүзүлдү:

Семинар-тренингдер: Жыл башында Комитет тарабынан «Этика кодексинин негизги талаптары жана конфликттик кызыкчылыктарды алдын алуу» аттуу 2 күндүк семинар уюштурулган. Ага 40ка жакын окутуучу жана административдик кызматкер катышып, талкуулар жүргүзүлдү.

Студенттер үчүн лекциялар: Таланттуу студент лидерлердин көмөгү менен «Коррупцияга каршы күрөш жана академиялык адептүүлүк» темасында 3 жолу чакан жолугушуулар болду. Анда жалпысынан 200дөн ашуун студент ат салышты.

Университеттин расмий сайтында «Этика боюнча комиссияга кайрылуу формасы» жаңыртылып, түз байланыш реквизиттери кошулду. Жарандар онлайн түрдө даттануу билдирүүсүн калтырууга мүмкүнчүлүктөр түзүлдү

Анонимдүү кайрылуулардын объективдүү иликтөөсү бир топ кыйынга турат; жөнгө салуу үчүн атайын «Купуя кайрылуу» формасын илгерилетүү жана кошумча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү зарыл. Бирок, жыл ичинде анонимдүү бир эле арыз түштү.

Ушул жылы Этика боюнча комитет 15тен ашык кайрылуу карап, алардын ичинен 7 учур боюнча конкреттүү тартиптик же адеп-ахлактык мүнөздөгү сунуштарын бердик. Жалпы жамаатта этика нормаларынын мааниси барган сайын артып жатканын байкоого болот. Ошого карабастан, анонимдүү кайрылууларды так изилдөө жана санариптик маданиятты сактоо өндүү маселелер дагы эле көңүл бурууну талап кылынаарын билдиребиз. Акырында этика комитети жылдык отчет берүү менен бирге сунуштарыбызды айтып кетүүнү туура таптык.

1. Технологиялык өнүгүү, онлайн форматтагы баарлашуу (социалдык тармактар, мессенджерлер) боюнча жаңы пункттарды кошуу.
2. Профилактикалык иштерди улантуу: Студенттер жана кызматкерлер менен үзгүлтүксүз семинарларды, атайын ачык эшиктер күнүн жылына жок дегенде 2 жолу уюштуруу.
3. Кибербуллингди алдын алуу: Студенттердин онлайн этикасы тууралуу атайын эскертмелерди же окуу модулдарын киргизүү; керек учурда психологдун консультациясын алуу.
4. Конфликттерди жөнгө салуу: Комиссиянын мүмкүнчүлүгүн кеңейтүү үчүн медиатордук усулдар боюнча комиссия мүчөлөрүн окутуу.

Комитет мындан ары дагы этикалык талаш-тартыштарды өз убагында жана адилет карап, университеттин туруктуу өсүшүнө жана ич ара ынтымакташтыктын калыптанышына кошумча салым кошууга даяр.

Комитеттин төрагасы: _____

Комитеттин катчысы: _____